COMMOTIO

komponeret for

ORGEL

af

CARL NIELSEN

SAMFUNDET TIL UDGIVELSE AF DANSK MUSIK
3. SERIE NR. 40 - 1954 - 2. Oplag.
EDITION DANIA, KØBENHAVN - DANMARK

Forord.

Grundlaget for denne Udgave danner to Autographer. Den ene (betegnet med A) er det første blyantskrevne Manuskript, den anden (betegnet med B) er en Blæk-Afskrift, ogsaa egenhændig af C. N. A indeholder ingen Legato-Buer, i B er de heller ikke alle Vegne gennemført, ganske særlig for Fraseringens Vedkommende. De smaa Indhak ⌒ i de originale Legatobuer er et Forsøg paa Frasering. Uoverensstemmelser mellem A og B og andre Bemærkninger er anført taktvis i nedenstaaende:

Takt:

7: Der mangler i A og B ♮ for det sidste *e* i Understemmen.

8: " " " " " " ♮ for *g* og *e* i Mellemstemmen i anden Halvdel af Takten.

11: Bassens sidste Figur afviger i A og B fra Takt 13 (i Bar) og 14 (i Diskant).

13-14: Nævnte Figurer *fremkommer* i A: 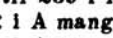 , i B: 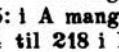 det sidste er fejlagtigt og er ment rimeligvis som i A, eller: 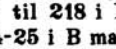 ; noget, som kommer i lidt ændret Form i Takt 16: 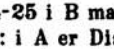 – Derfor antager jeg at Figuren i Takt 11 ogsaa bør være Triolfigur.

14: i B mangler Betegnelsen *marcato*.

18: i A og B mangler ♮ for *f* i Diskanten (4. Ottendedel).

20: i B mangler ♮ for *a* i Bassen (fjerdesidste Node).

21: i A mangler ♮ for *d* i Bassen (sidste Akkord).

24: i B er Bassens første Akkord fejlagtig *es-des-b*, i A ses Korrekturen med Blyant.

26: i B mangler ♮ for *c* (i 3. Fjerdedel).

29: i A staar *Allegretto*.

39: i A staar *a tempo*. C. N. har med Blyant personlig strøget *quasi Allegretto* i Organist Peter Thomsens Afskrift, som tyder paa at Tempoet ikke maa have altfor livlig Karakter. Basstemmen i A har anden Skrivemaade: den er enstemmig. Der staar i A for Diskanten flg. Registerbemærkning: III. Rørfl: 4, 8, og for Bassen: II Quintat. 8, 4.

45: i B mangler ♮ for *g* i Diskanten.

58: i B er Mellemstemmen fejlagtig rytmiseret

66: i A mangler ♯ for *c* i Alt (sidste Node).
i B mangler ♮ for *d* i Pedalen.

70: i B mangler ⌒ i Diskant fra *fis* til næste Takt.
i A ses Sporene af det, muligvis tilfældig slettet ved Korrektur af noget andet.

76: i B mangler ♯ for *c* (sidste Node).

80: i A mangler ♮ for *g* i Pedalen.

89: i B har Diskanten fejlagtig *cis* istedetfor *e* (6. Node).

94: i A mangler *h* i Altstemmen.

104-105-106: i B har Pedalen *a-d-d*, altsaa den tredie *b*-Takt er glemt.

106: i A har dette Afsnit ♯♯♯ som Fortegn. Der burde derfor staa ♭ for e i Diskanten for at A skulde overenstemme med B. Det er tvivlsomt hvilket er det rigtige, men maaske bør *e* falde paa det enstemmige Afsnit, for klarere Modulations Skyld.

107: i B mangler ♮ for *d* i Bassen.

113: *Poco tranquillo* mangler i A.

124: i A mangler ♮ for *f*.

126: i A mangler Mellemtonen *d*.

133: i A mangler ♮ for *f* i Mellemstemmen. Det er tvivlsomt om der med Hensigt ingen ♭ staar for *a* i Diskanten, dette føles ved Bassens *as* i næste Takt som Querstand.

134: i A mangler ♮ for *f* i Bassen.

149: i A mangler ♮ for *f* i Diskant og Bas.

152: i A mangler ♮ for *f* i Diskant og Bas.

154-155: i B mangler ⌒ i Diskanten mellem de to *e*.

166: i A mangler ♯ for *g* i Tenorstemmen.

170: i B mangler ♮ for *f* i Alt.

172: i B mangler en Sekstendedelsbjælke paa Tenorens sidste Node.

174: i B mangler ♮ for *f* i Diskant.

180 til 239 i A staar kun Diskantstemmen.

194: i A mangler ♮ for *e* i Diskanten.

205: i A mangler ♮ for *f* i Diskanten.

214 til 218 i B mangler Legatobuer i Man. jfr. 210-211.

224-25 i B mangler Legatobuer i Man. jfr. Ped. i 222-23.

226: i A er Diskanten ottendedel.

232: i A er Diskanten ottendedel.

238-39 i B mangler Legatobue i Pedalen.

251: Der staar *fis* i A, oprindelig ogsaa i B i Bassen, men iflg. en Udtalelse af Organist Peter Thomsen har C. N. selv senere tilføjet ♮ med Blyant i B. Hvis det var C. N.s Hensigt her at bruge ren F-dur Treklang, som Org. P. Th. fortæller, maatte Tenoren op til *f* igen, idet Terztrin ned til *c* fremkalder en uvelkommen Kvintparalel. Rettelsen til *f* forefandtes imidlertid ikke.

258: i A staar kun *Andante*.

270: mangler Legatobue i Pedalen.

278: i A og B mangler ♮ for *f* i Mellemstemmen.

279: i A mangler ♮ for *f*.

280: i A mangler ♮ for *f*.

283: i A mangler ♮ for *f*.

285: i A staar ingen ♮ for *f*, i B staar ♮ for den sidste *f*. Det er dog tvivlsomt om den første *fis* er rigtig, jfr. Takterne før og efter. Desforuden ser det ud til i A, som om C. N. ikke har tænkt paa at der er ♯ i Forvejen.

286: i A mangler ♮ for *f*.

295: i B mangler ♮ for *h*, Diskantens sidste Node.

298: i A mangler ♮ for begge *f*.

300: i A mangler ♮ for *f* i Diskanten.

305: i B Diskantens anden Node fejlagtig *fis*

305: i B mangler ♯ for sidste *c* i Diskanten.

304-308 Diskanten har i A anden Skrivemaade (enstemmig).

309-311 " " " " "

312: i A mangler anden Manuale.

313: i A mangler ♭ for *h* i Bassen.

319: Der staar ingen Tempobetegnelse her: Tempoet er nøjagtig det samme som ved Andante sostenuto.

331 og 332: Det er ejendommeligt at Imitationen i Diskant og Pedal ikke er gennemført med de karakteristiske kromatiske Trin. Det er overhovedet den eneste Gang at det ikke bliver gjort, og derfor er det ikke usandsynligt at Udeladelsen af Fortegn skyldes Tilfældighed.

336: i B mangler ♮ for *d* og *a* i Diskanten og for *a* i Bassen.
i A mangler ♮ for *a* og *g* i Diskanten.

340: i A mangler ♯ for *f* i Tenor.

342: sidste Node i Pedalen er *d* i A og B, dog viser A tydelig Tegn paa, at der stod oprindelig *e*, men blev rettet til *d*. Dr. Knud Jeppesen bemærker hertil at *e* er tematisk og mere logisk og falder meget nærmere C. N.s Stil. Dets Rigtighed kan ikke benægtes, idet *e* opfattes her som en Vekselnode med anticiperende Karakter, noget som C. N. gerne har anvendt for sin kraftig dissonerende Virkning. Hvad mon har bevæget C. N. til at give Afkald paa *e* og erstatte med det „harmoniske" *d*?

352: i B mangler ♯ for *f* i Diskanten og ottendedelsnoden er derefter fejlagtig *fis* istedetfor *d*.

355: i B mangler *es as es* i Bassen.

373: og lignende Takter i A har Diskanten anden Skrivemaade (det er enstemmig).

380: i B mangler ♮ for *f* i Mellemstemmen.

393: i B mangler *a tempo*.

396: i B mangler *ff* i Pedalen.

408: i B mangler ♯ for *c* i Diskanten.

410: i A og B mangler ♮ for *f* i Tenorstemmen.

423: i A er Bassen: *d* halve Node, *fis* Kvartnode, med tydelig Tegn i B af Rettelsen.

437: i A staar *dim.* allerede i denne Takt.

438: i A staar *poco. rall.*

441: i A og B mangler ♯ for *f*.

450: i A har Bassen oprindelig Rythme, men der er tilføjet som Variant; jfr. 460.

451: i B mangler *p* for Pedalen.

460: i A har Diskanten Rythme, men der er tilføjet som Variant; jfr. 450.

467: i A har Mellemstemmen ♯ *nedenfor* den første *f*, B har ingen ♯. *Fis* virker noksaa kraftig sammentrængt særlig paa Baggrund af det efterfølgende *f* i næste Takt.

470: i B mangler ♭ for *h* (tredie Node i Bassen).

472: i B mangler ♭ for *a* (tredie Node i Bassen).

475: i A og B mangler ♭ for *e* (tredie Node i Tenor).

481: i B mangler ♮ for tredie *a* i Diskant.

489: i A staar „Slutnings apotheose".

498: i A mangler ♭ for sidste ottendedel *h* i Alt.

500: Herfra er der ingen Legatobuer, men det maa antages at *sempre legato*-Betegnelsen gælder til Slut.

501: i A mangler ♮ for det andet *g* i Bassen.

502: i A mangler ♮ for *a* i Alt og Tenor paa 3. Fjerdedelstakt.

506: i A mangler *g* til Slut i Bassen.

510: i B mangler *pesante*. *Des-b* mangler i Bassen paa 3. Fjerdedelstakt, og Halvnodestreg paa første Akkord.

512: Iflg. Org. P. Thomsen's Udtalelse har C. N. akcepteret Alternativen (med smaa Typer) for Pedal, med den Begrundelse, at den snævre Kvint ikke klinger klart paa alle Orgler.

339: i A og B mangler en Bindebue mellem sidste Ottendedel *e* i Diskanten og næste Takts *e* i Alt.

København Dec. 1932. *EMIL TELMÁNYI.*

COMMOTIO.

CARL NIELSEN, Op. 58.

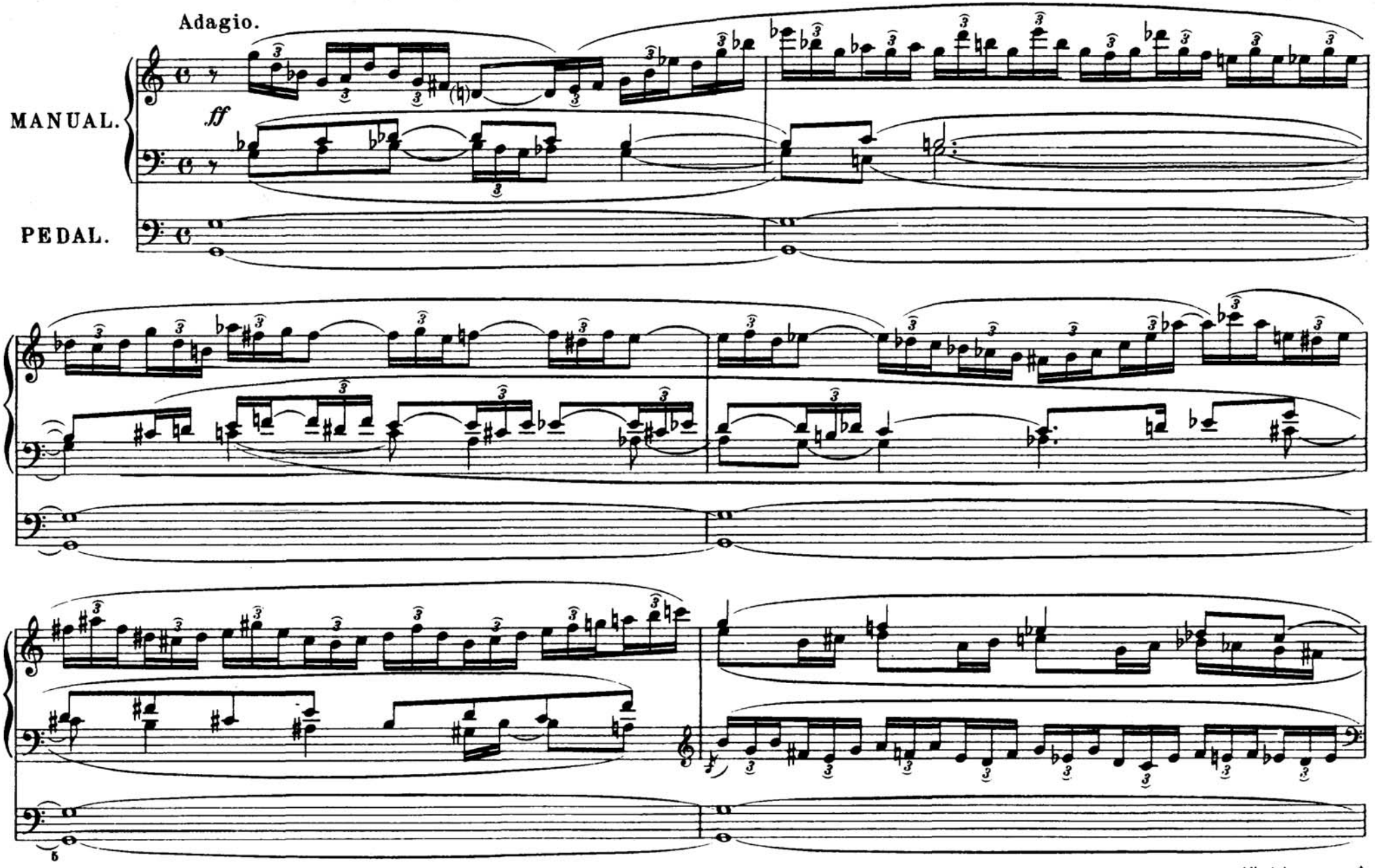

Copyright 1932 by
Samfundet til Udgivelse af dansk Musik, København.

All rights reserved.

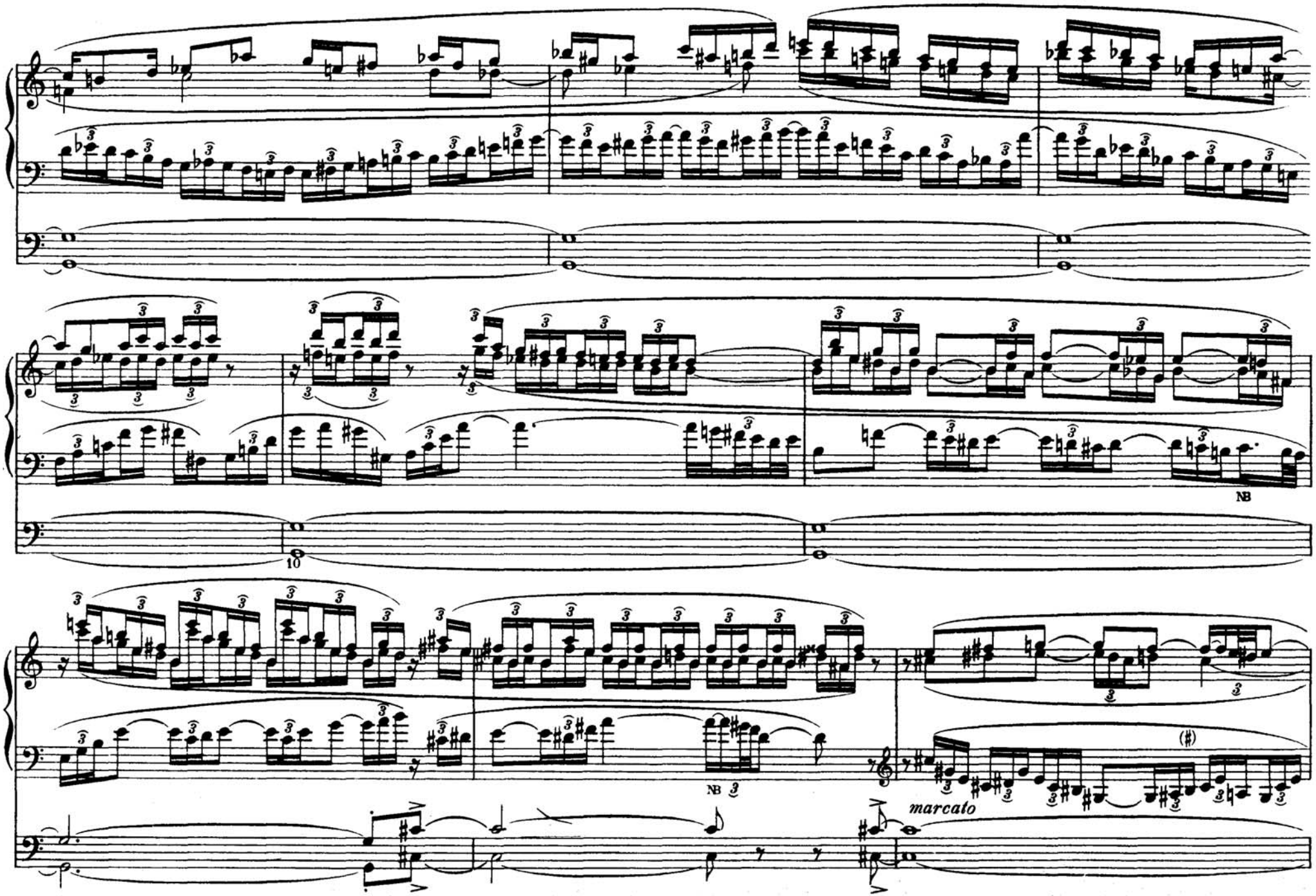

NB se Forord. – siehe Vorbemerkung.

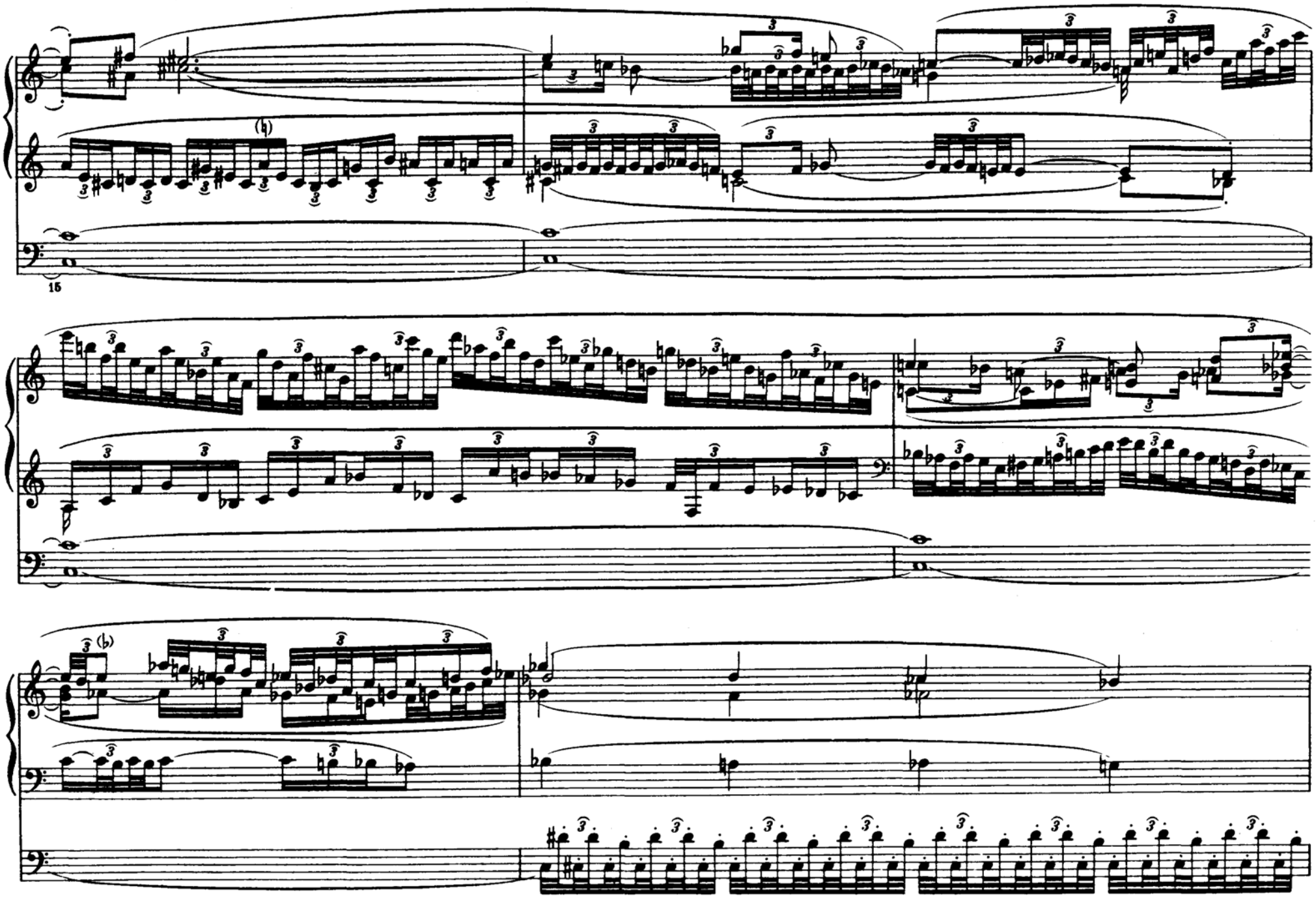
15

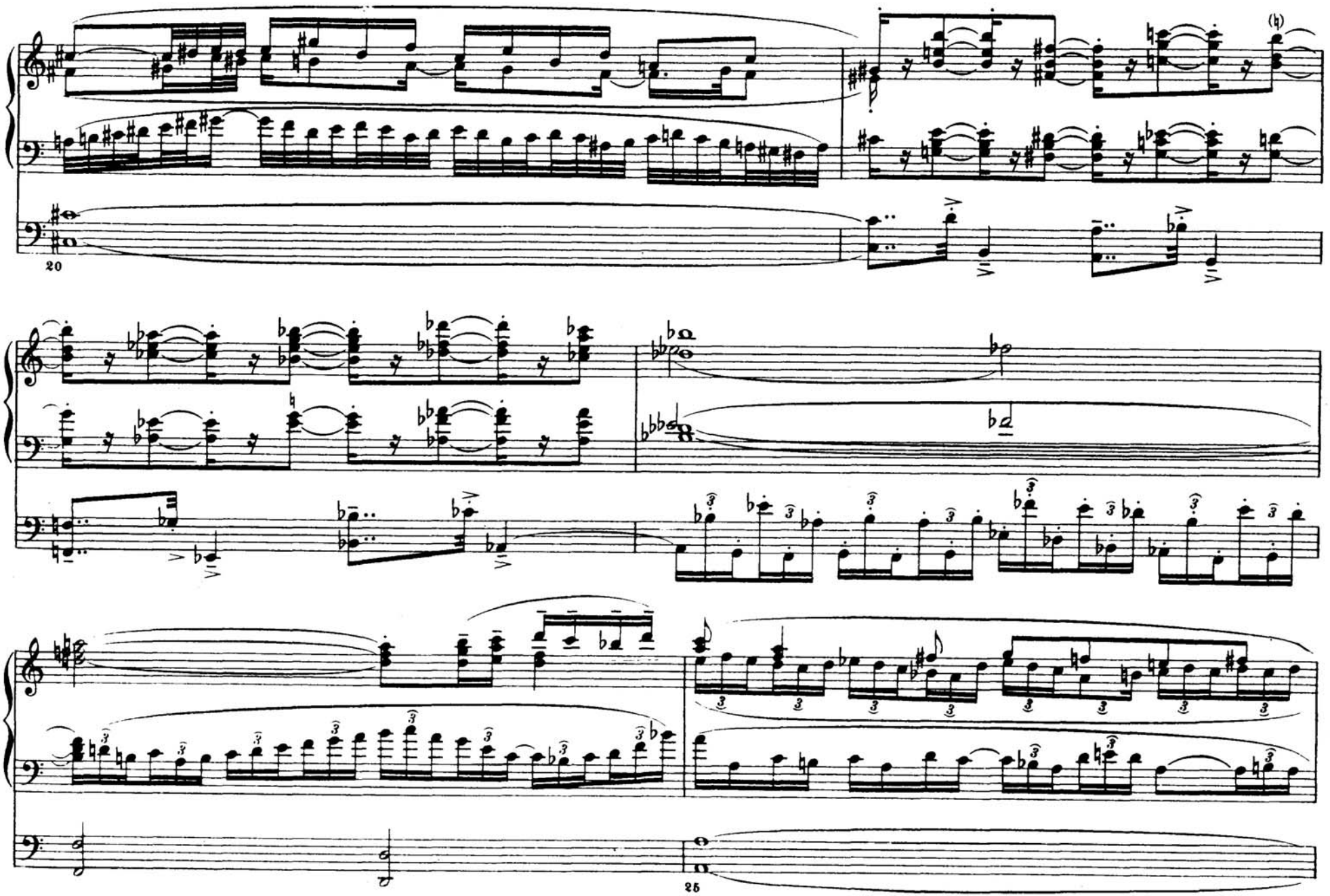
20
25

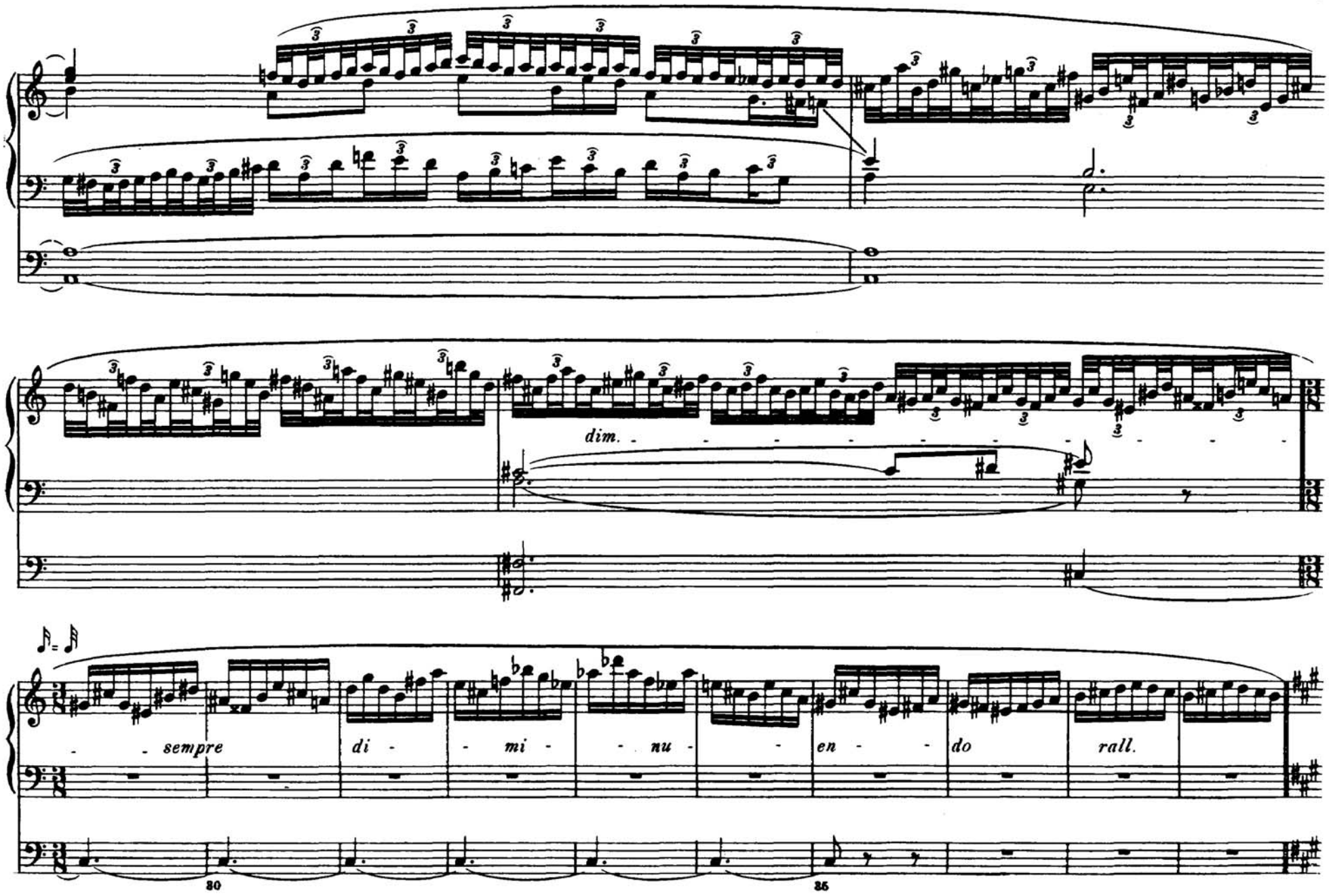
dim.
sempre
di - mi - nu - en - do
rall.
30
35

Andantino quasi allegretto.

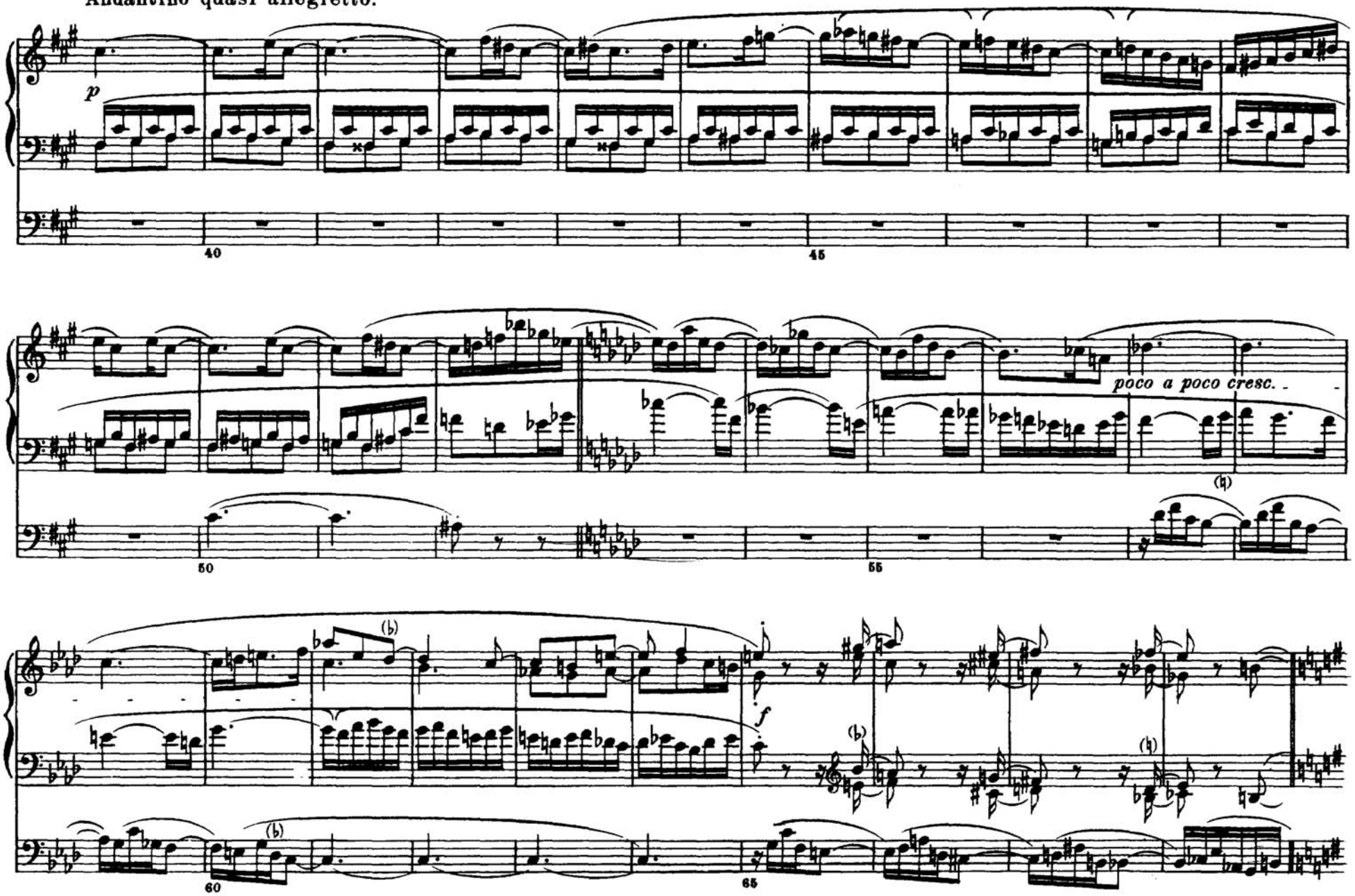

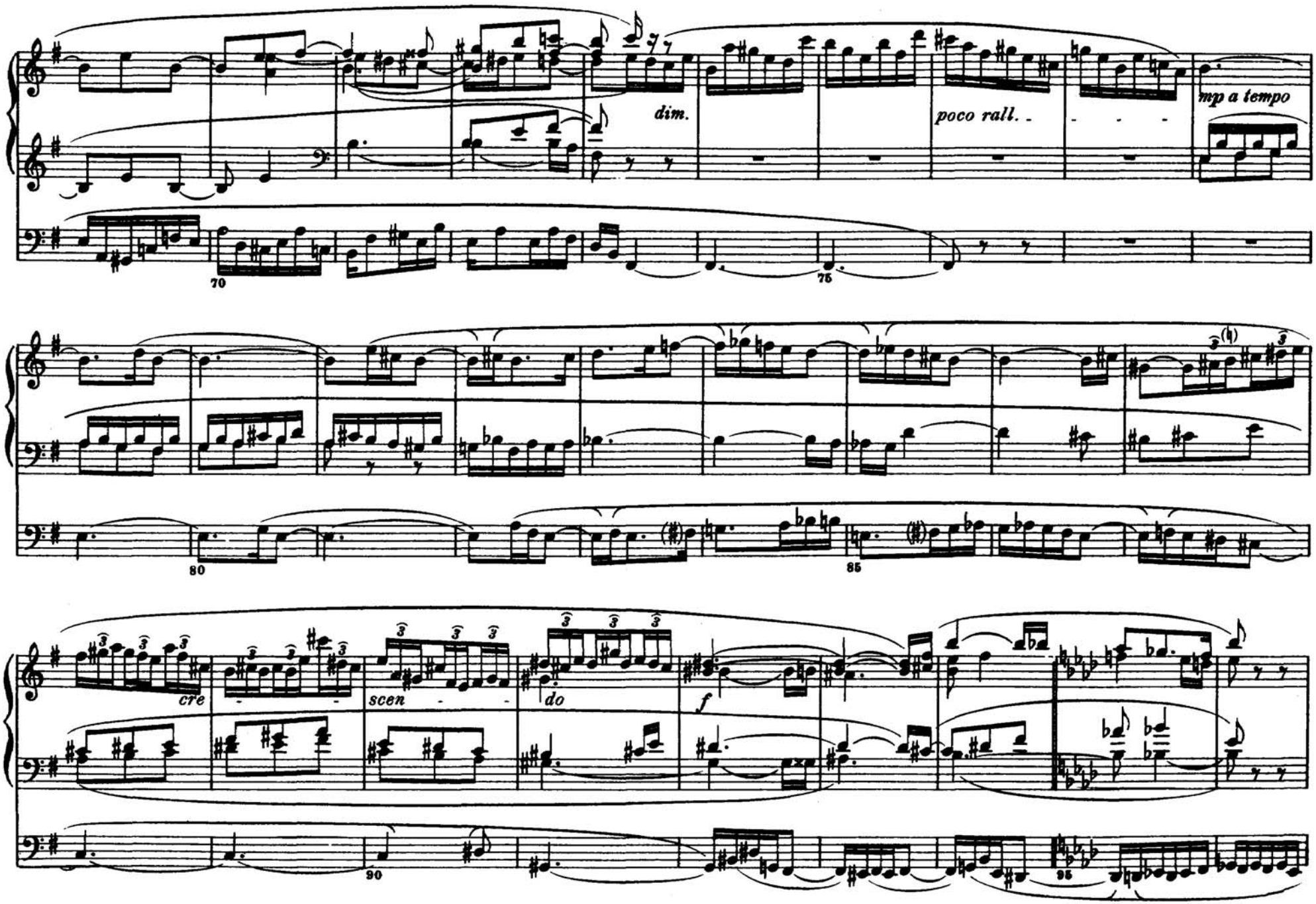
dim.
poco rall.
mp a tempo
70
75
80
85
cre
scen
do
f
90
95

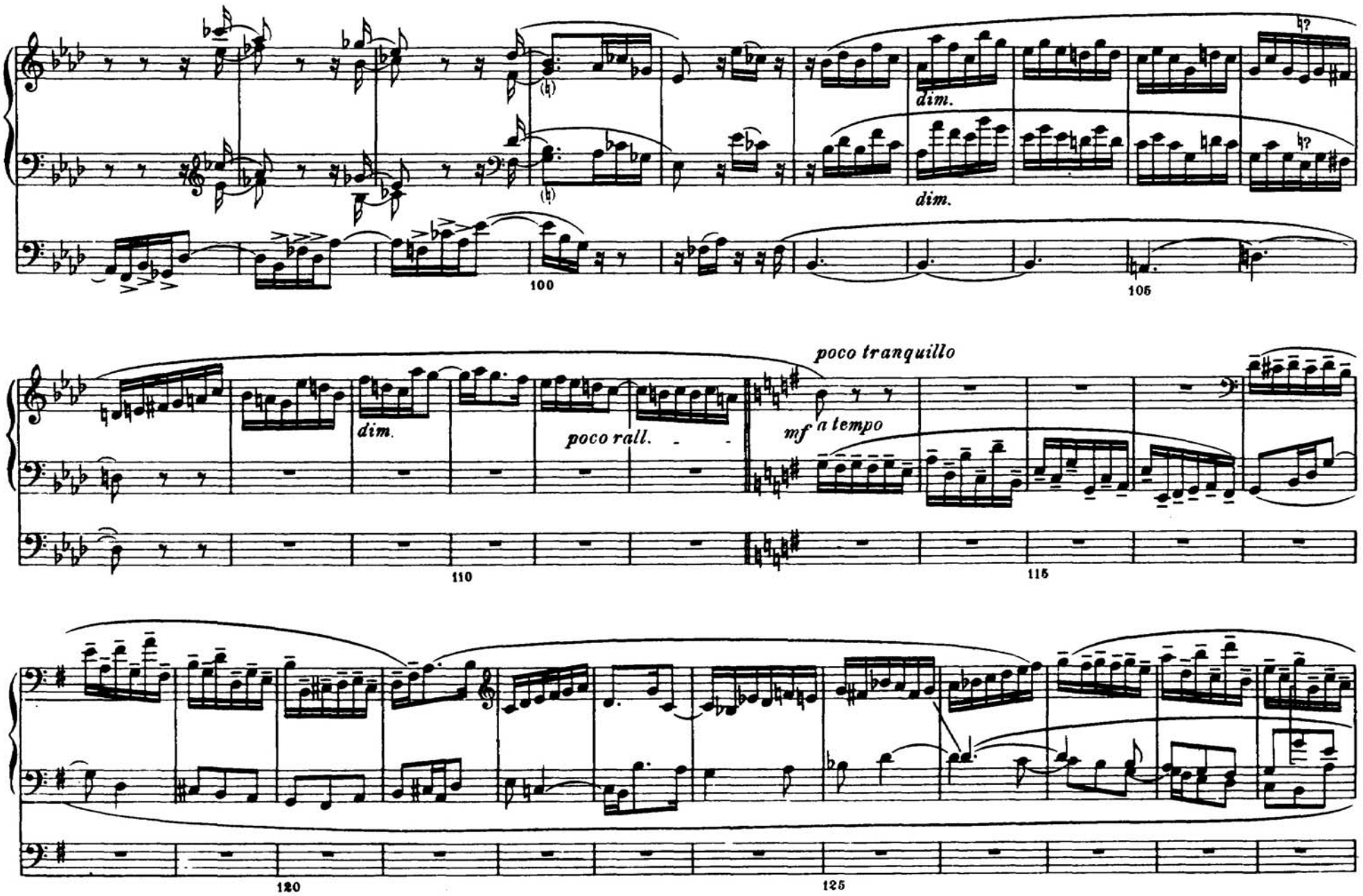
dim.
dim.
100
105
poco tranquillo
dim.
poco rall.
mf a tempo
110
115
120
125

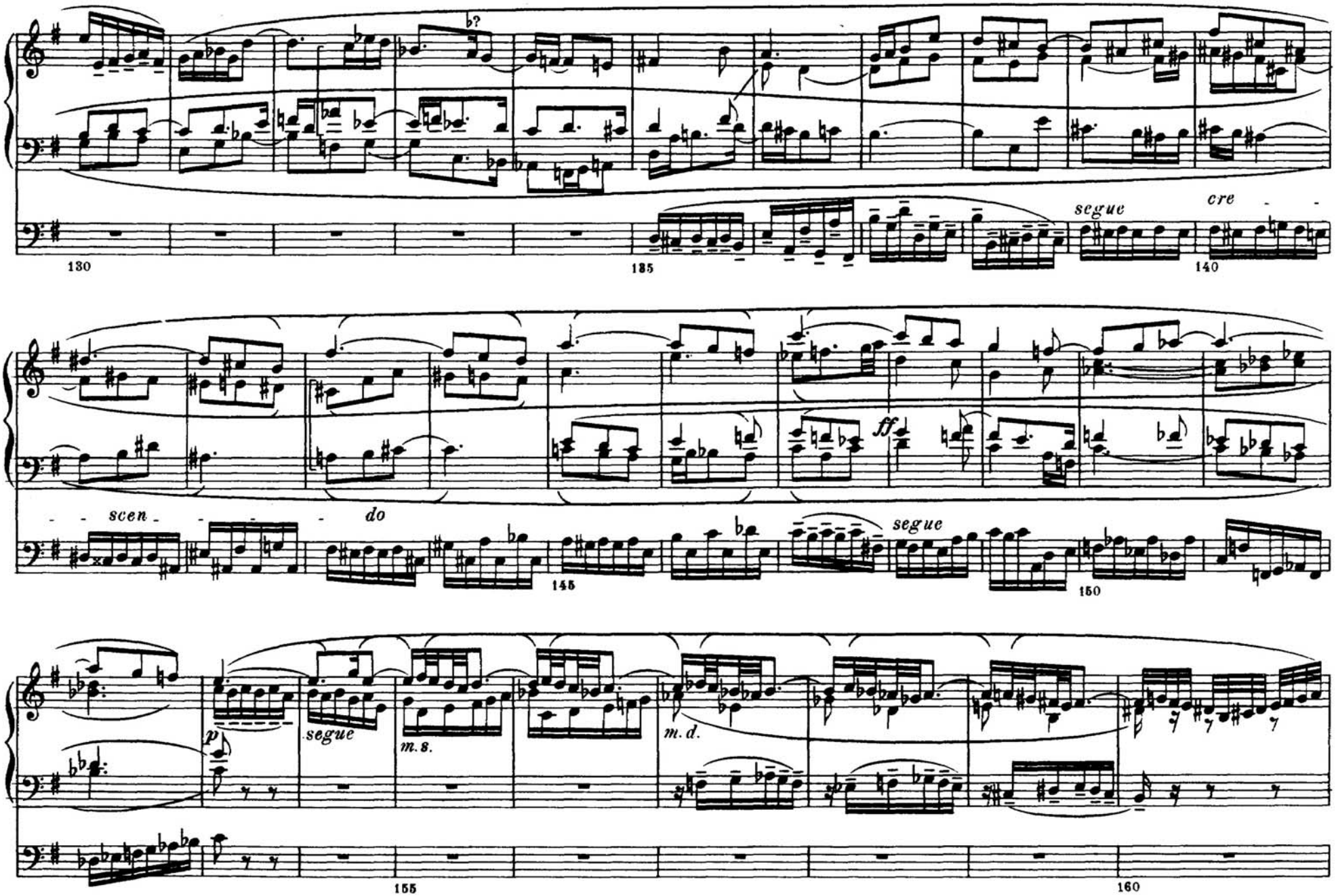
130
135
segue
cre
scen
do
ff
segue
145
150
p
segue
m.s.
m.d.
155
160

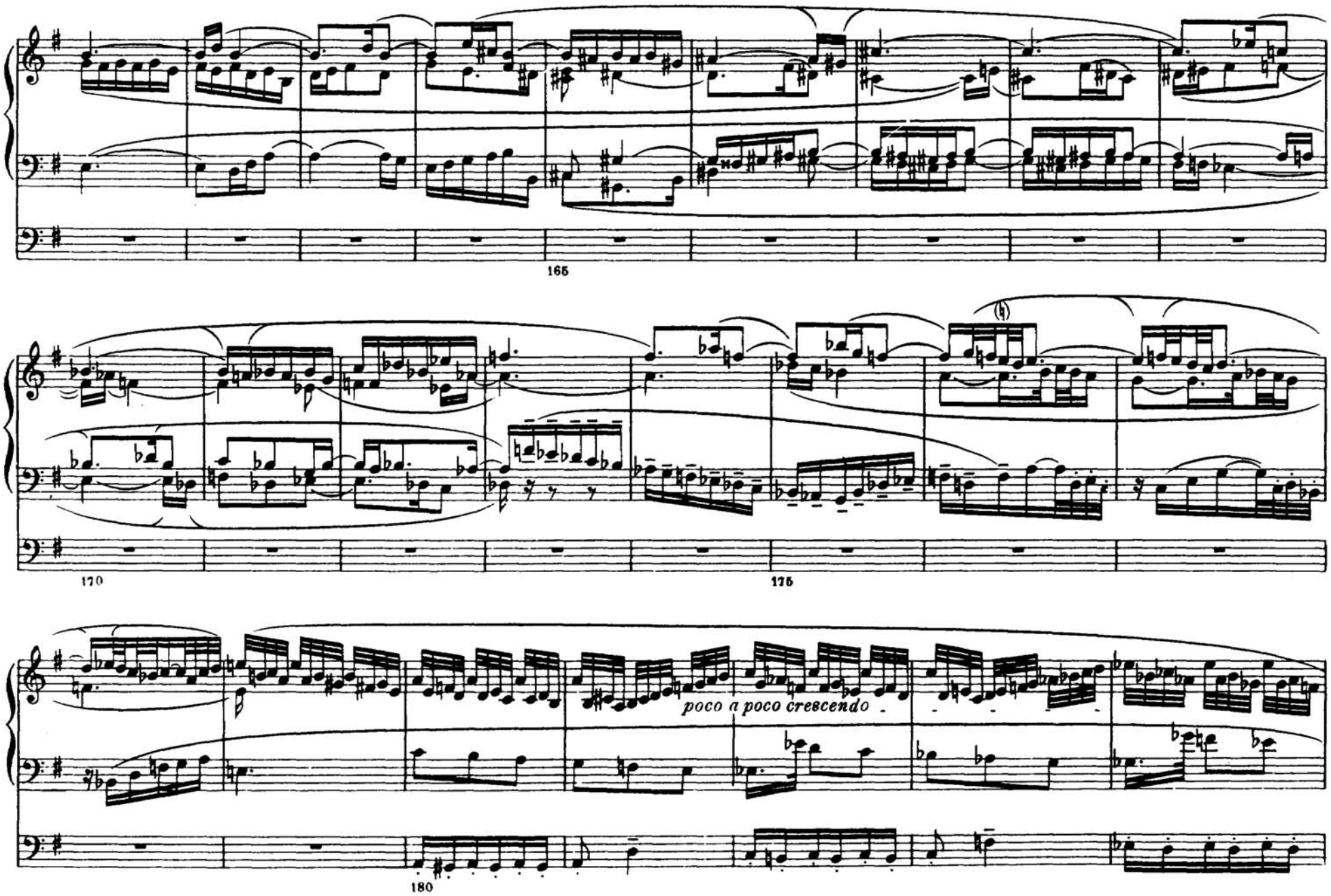
165
170
175
poco a poco crescendo
180

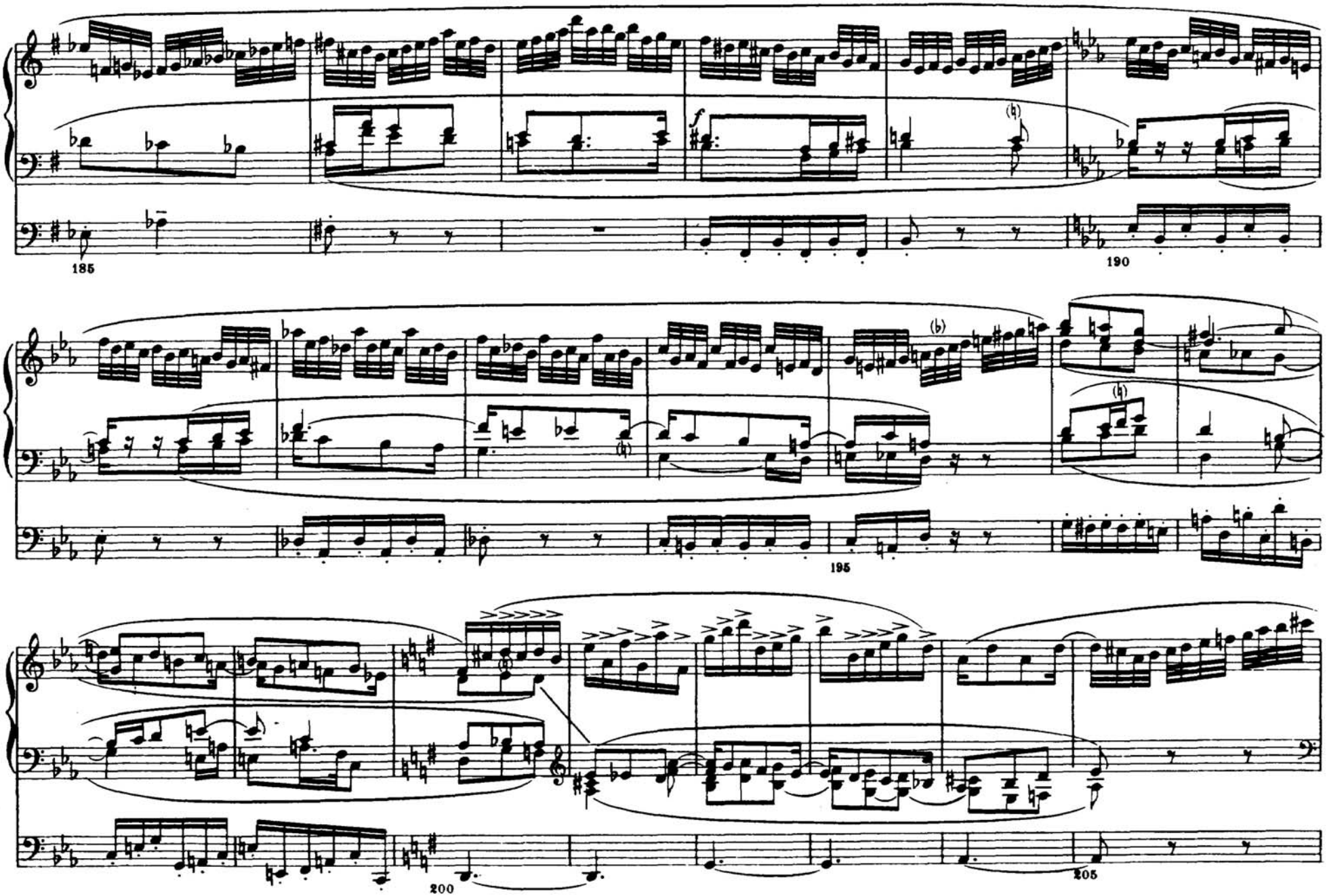
185
190
195
200
205

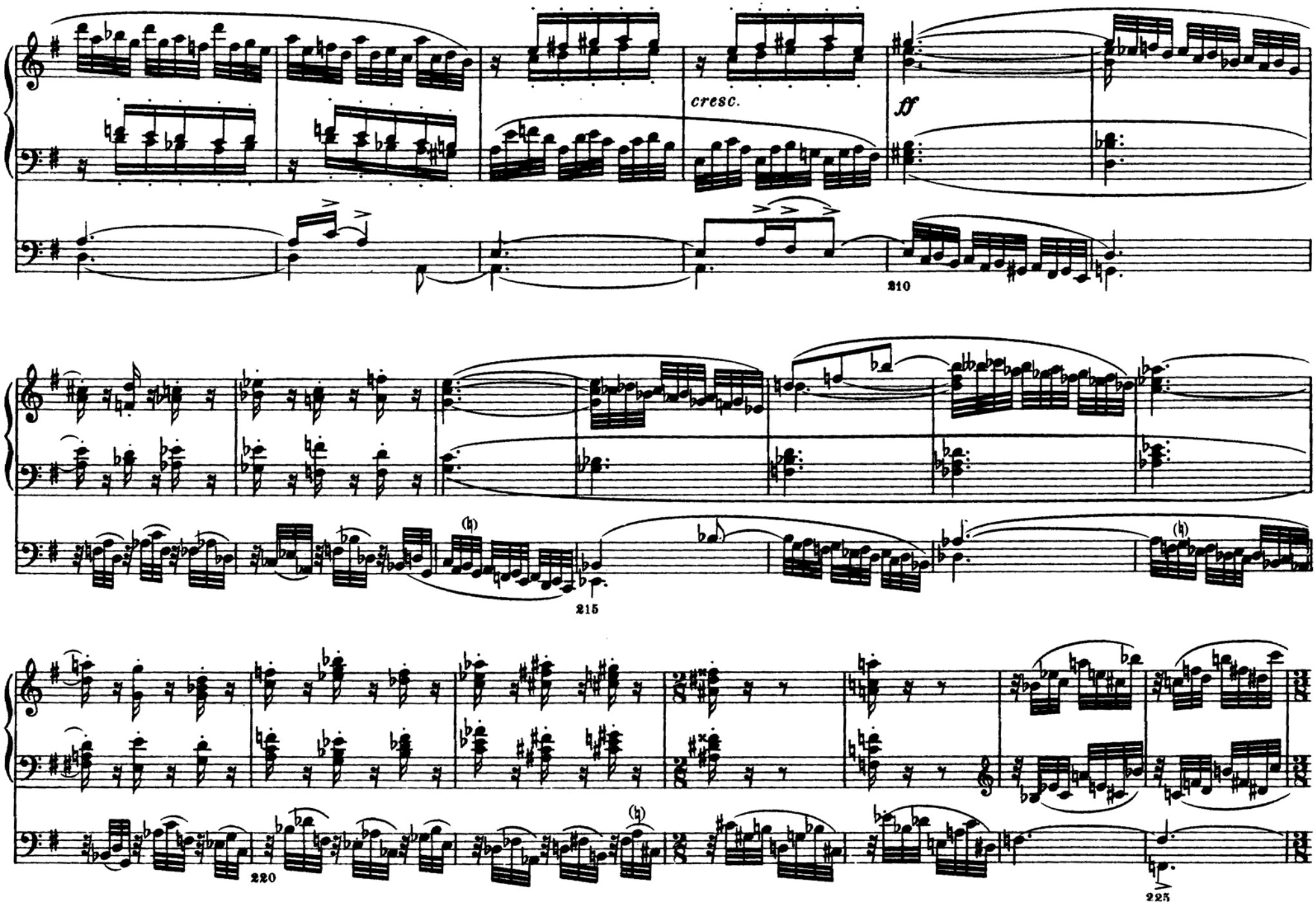
cresc.
ff
210
215
220
225

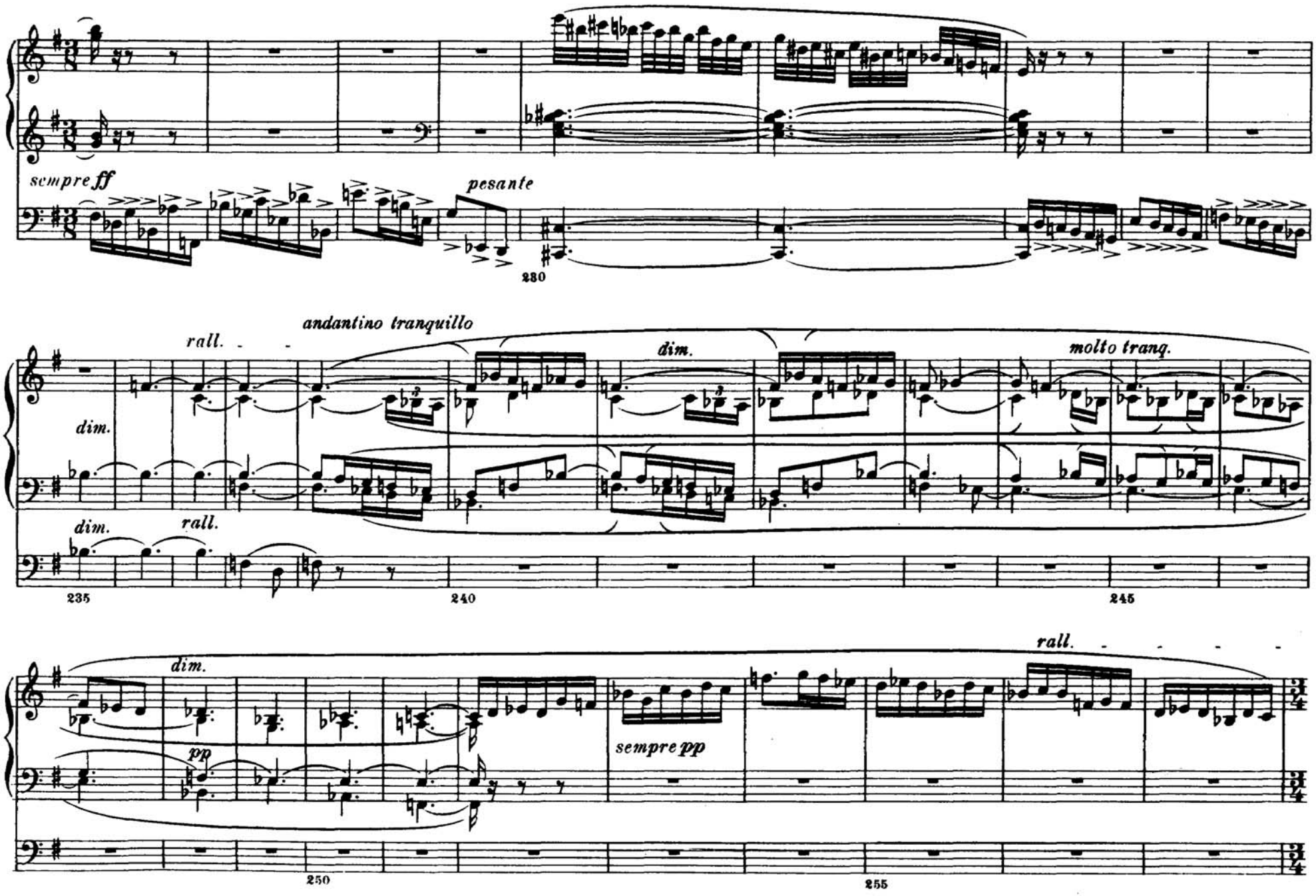
sempre ff
pesante
280
andantino tranquillo
rall.
dim.
molto tranq.
dim.
dim.
rall.
235
240
245
rall.
dim.
pp
sempre pp
250
255

Andante sostenuto.

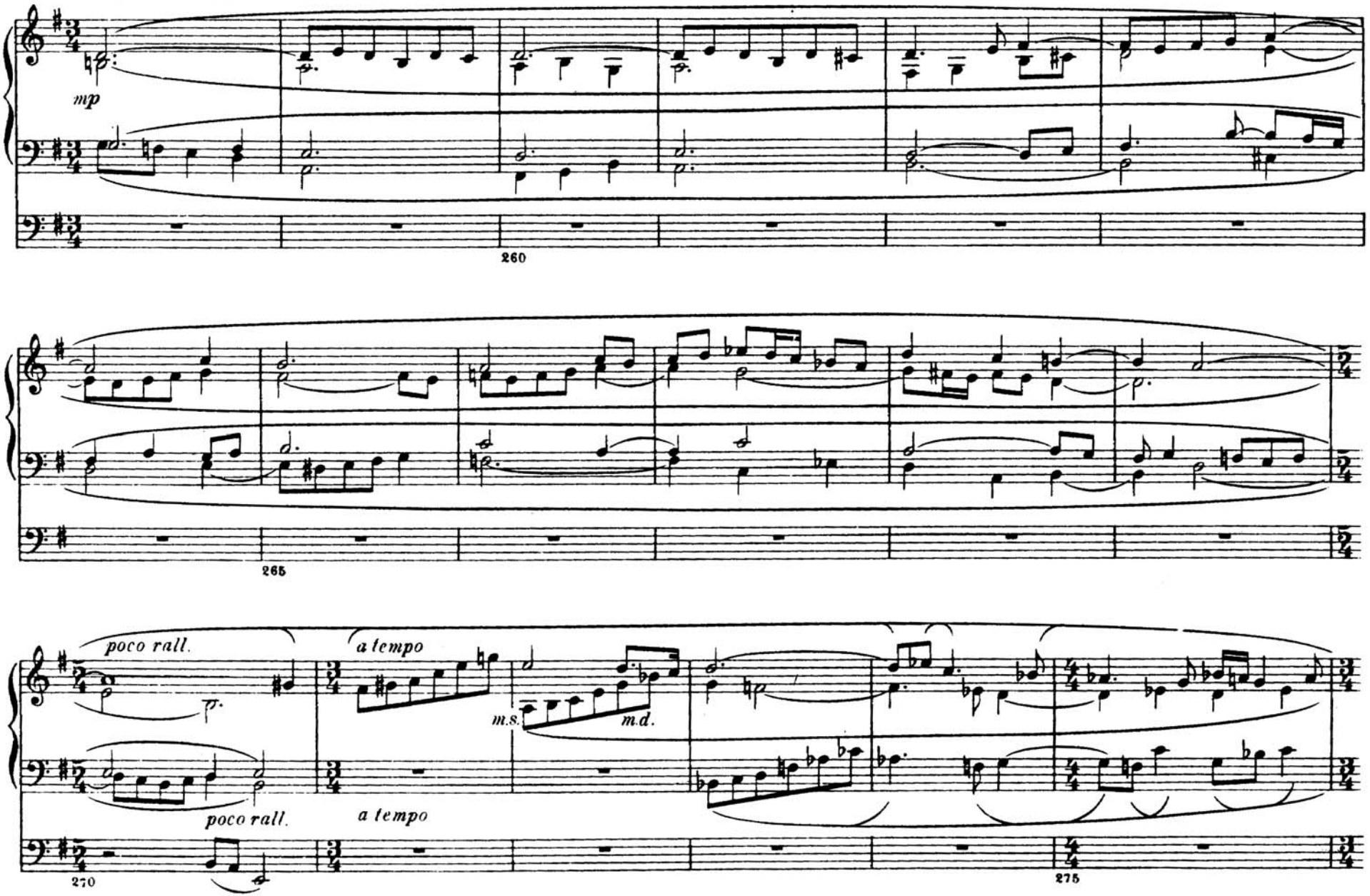

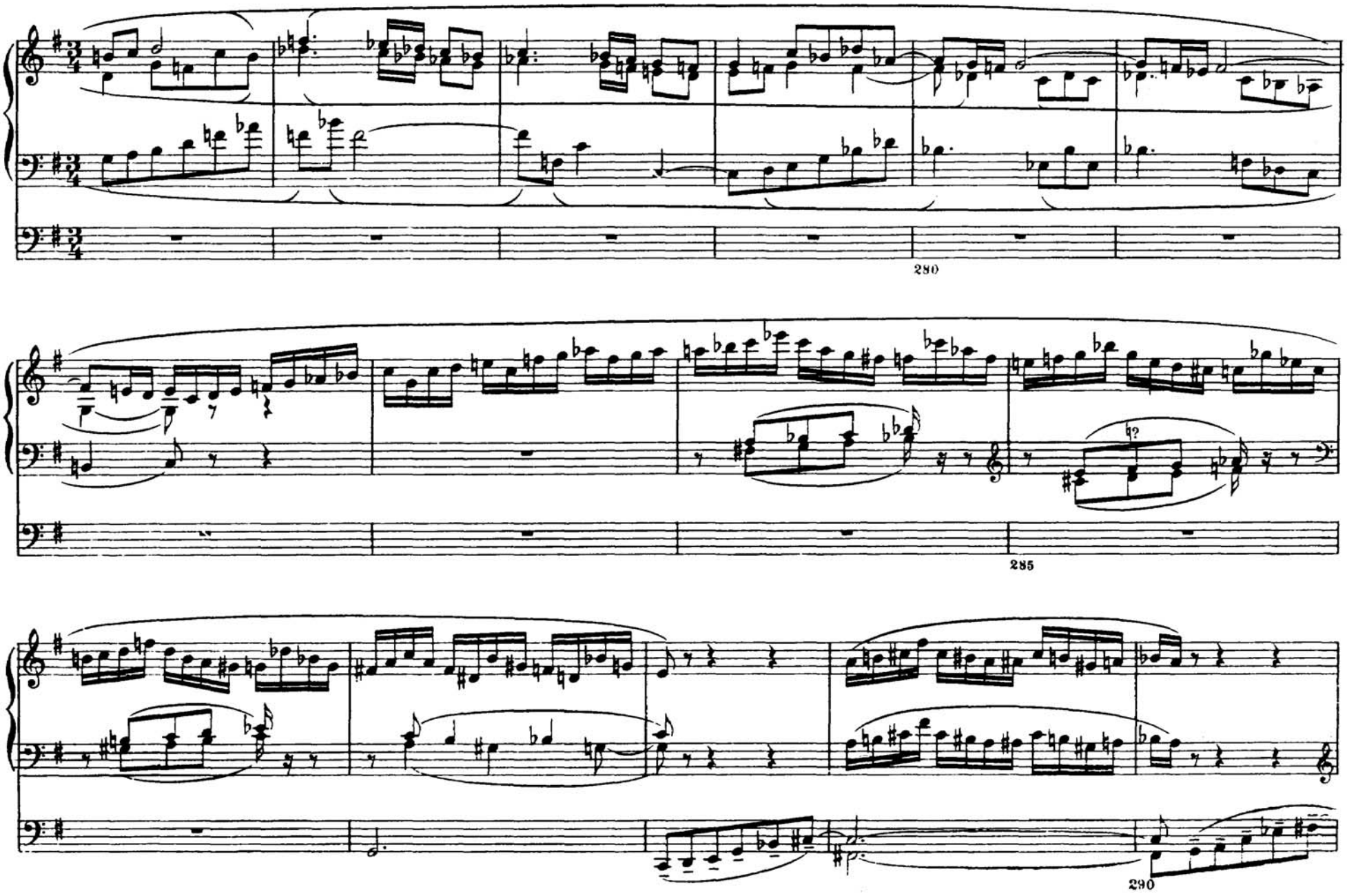
280
285
290

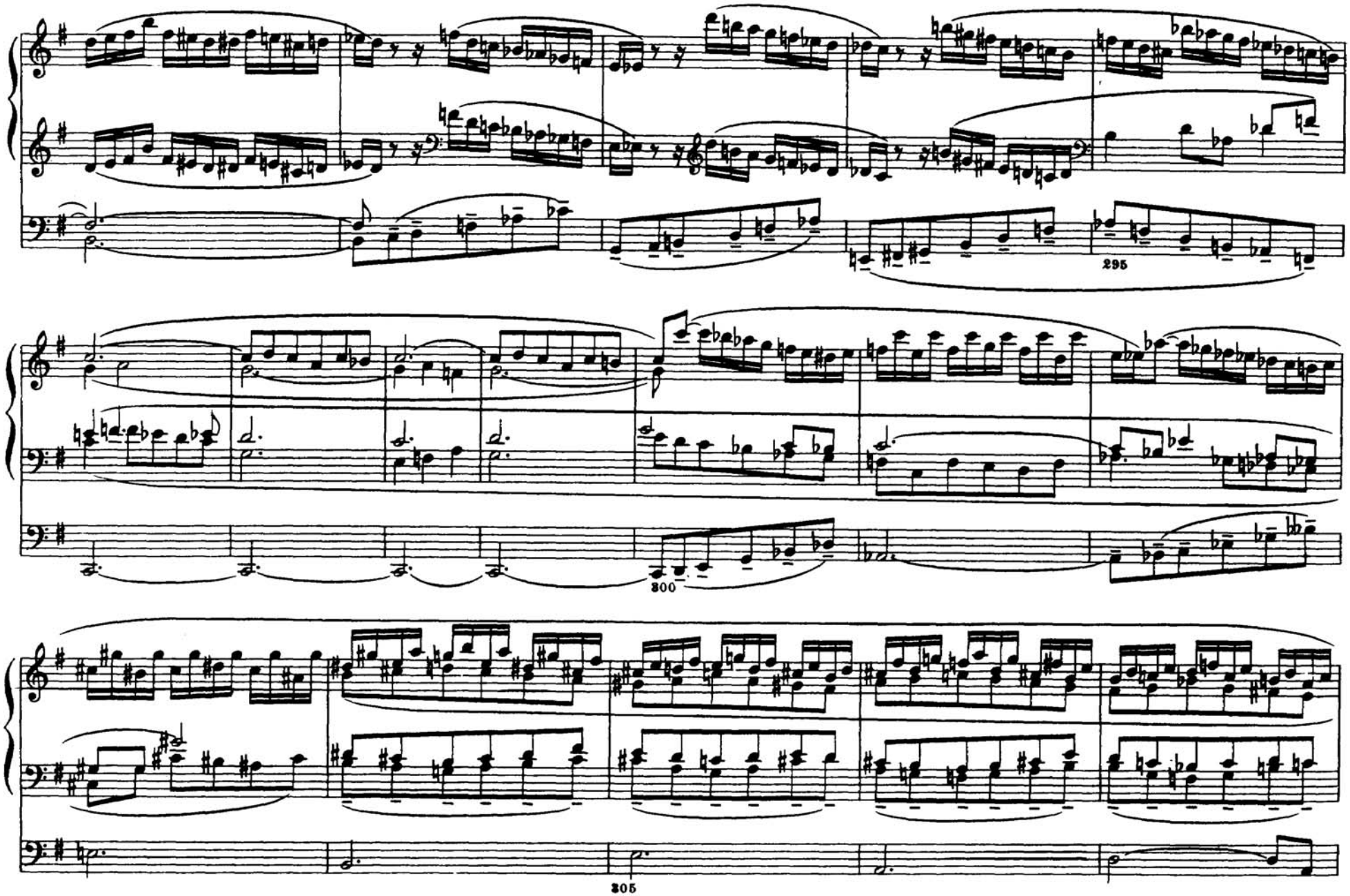
295
300
305

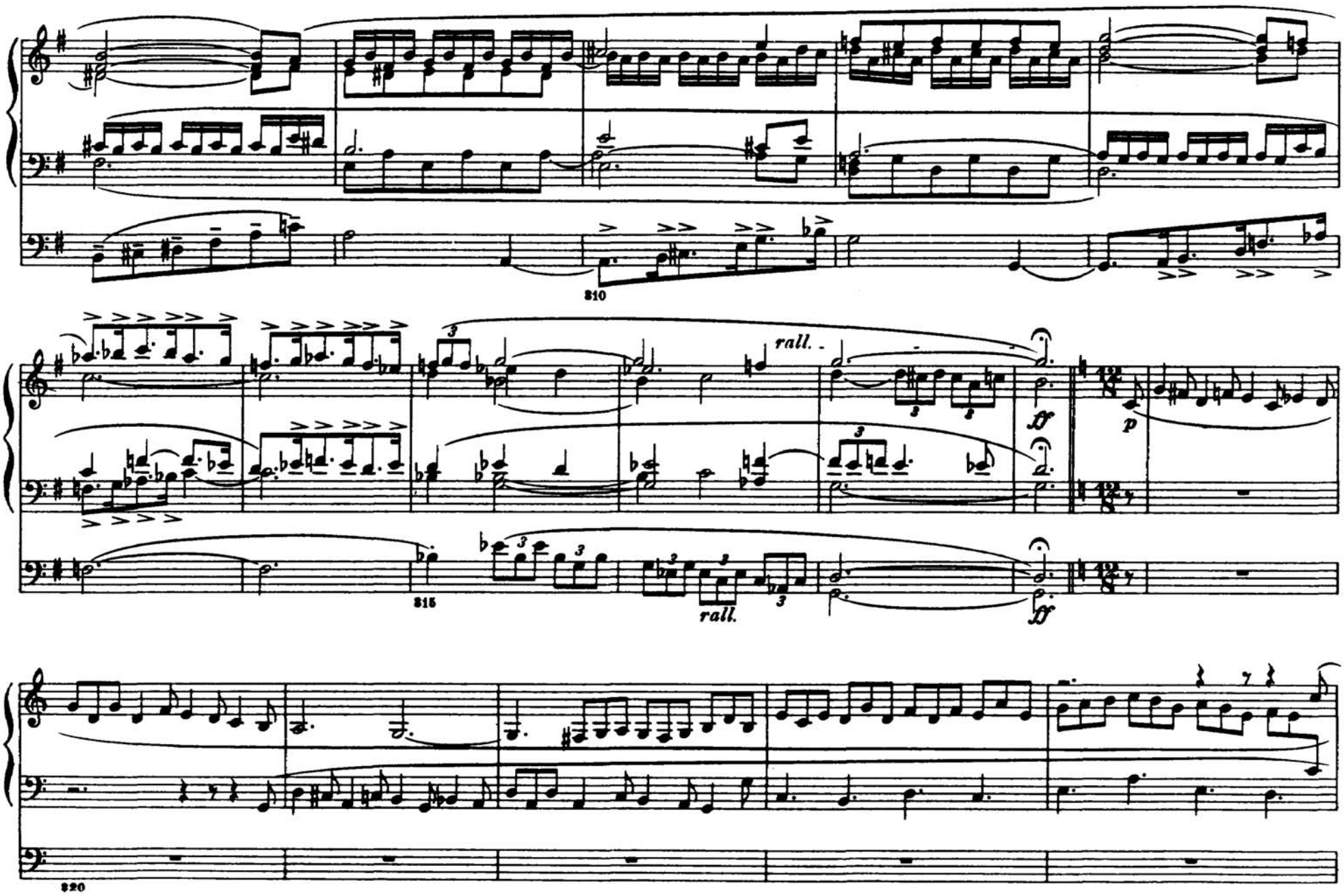
810
rall.
ff
p
815
rall.
ff
820

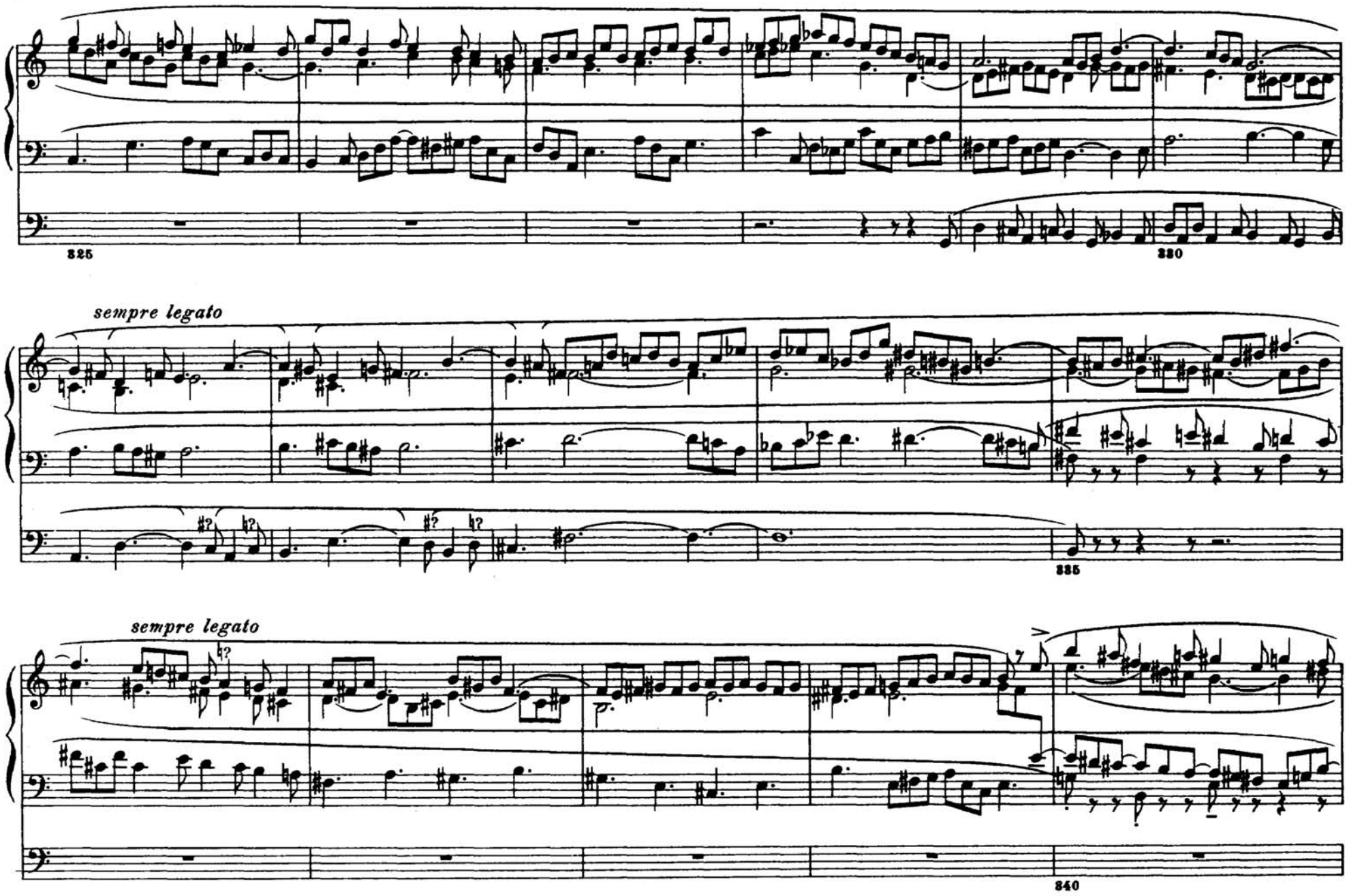
825
830
sempre legato
835
sempre legato
840

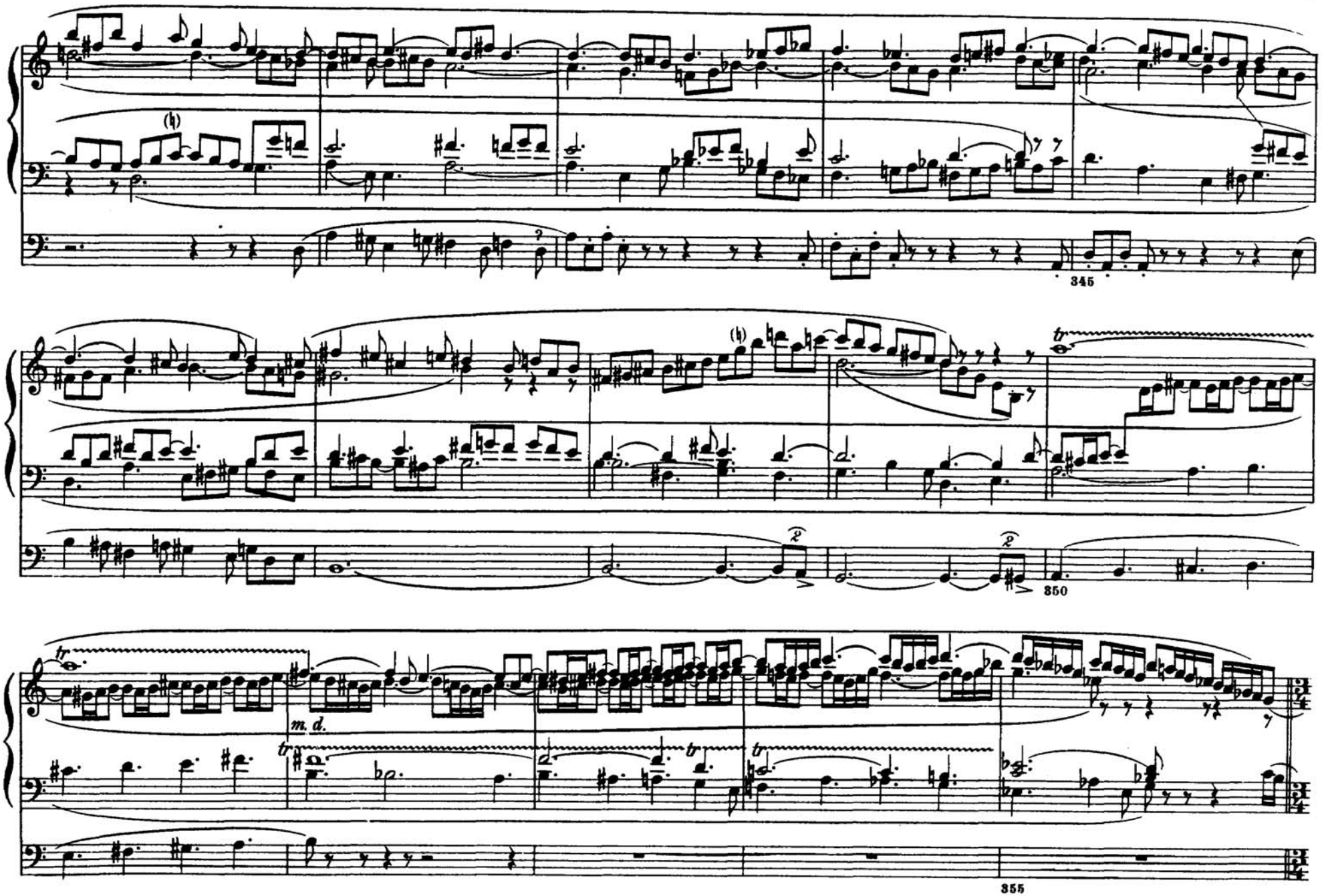
345
350
355
m. d.

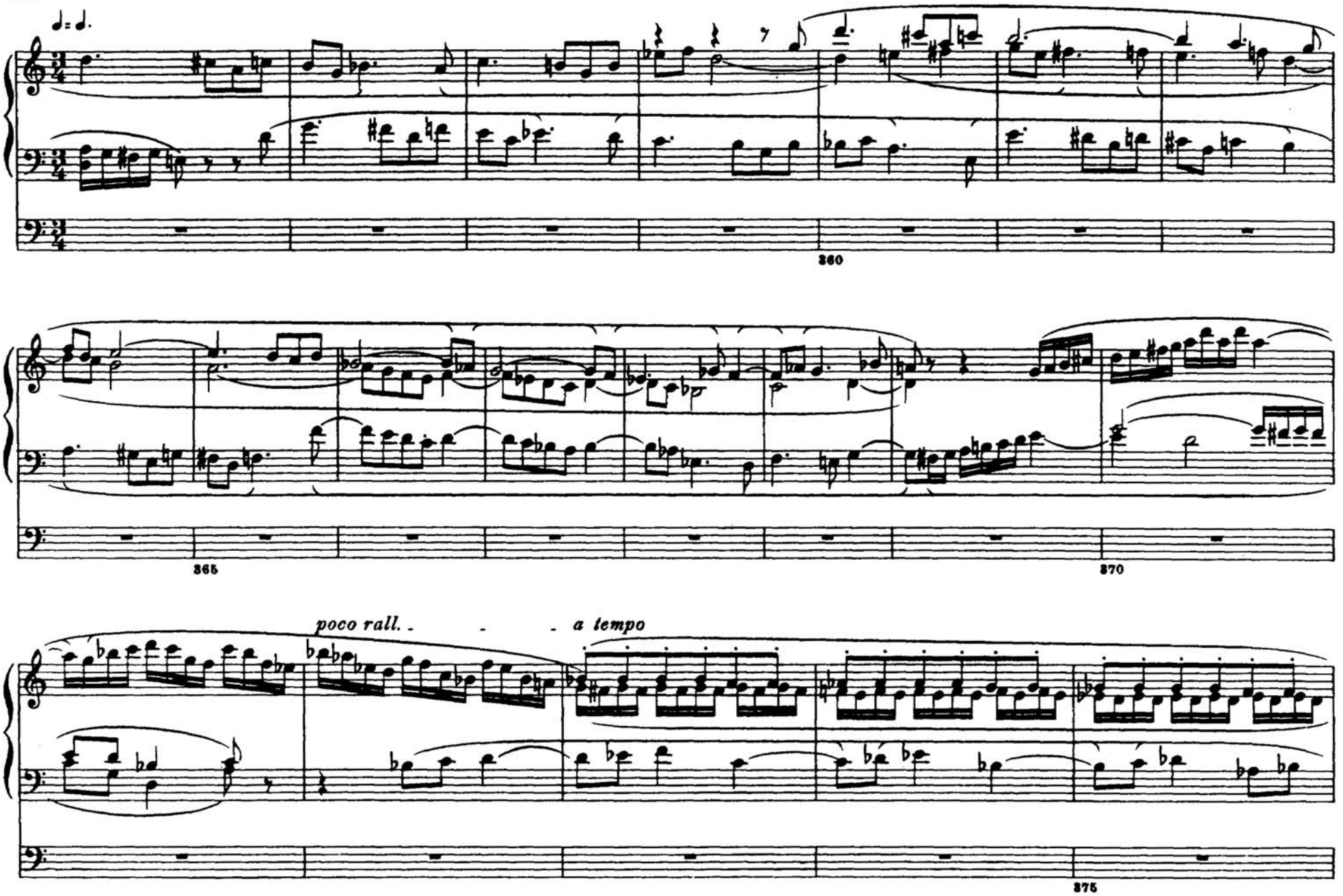
360
365
370
poco rall.
a tempo
375

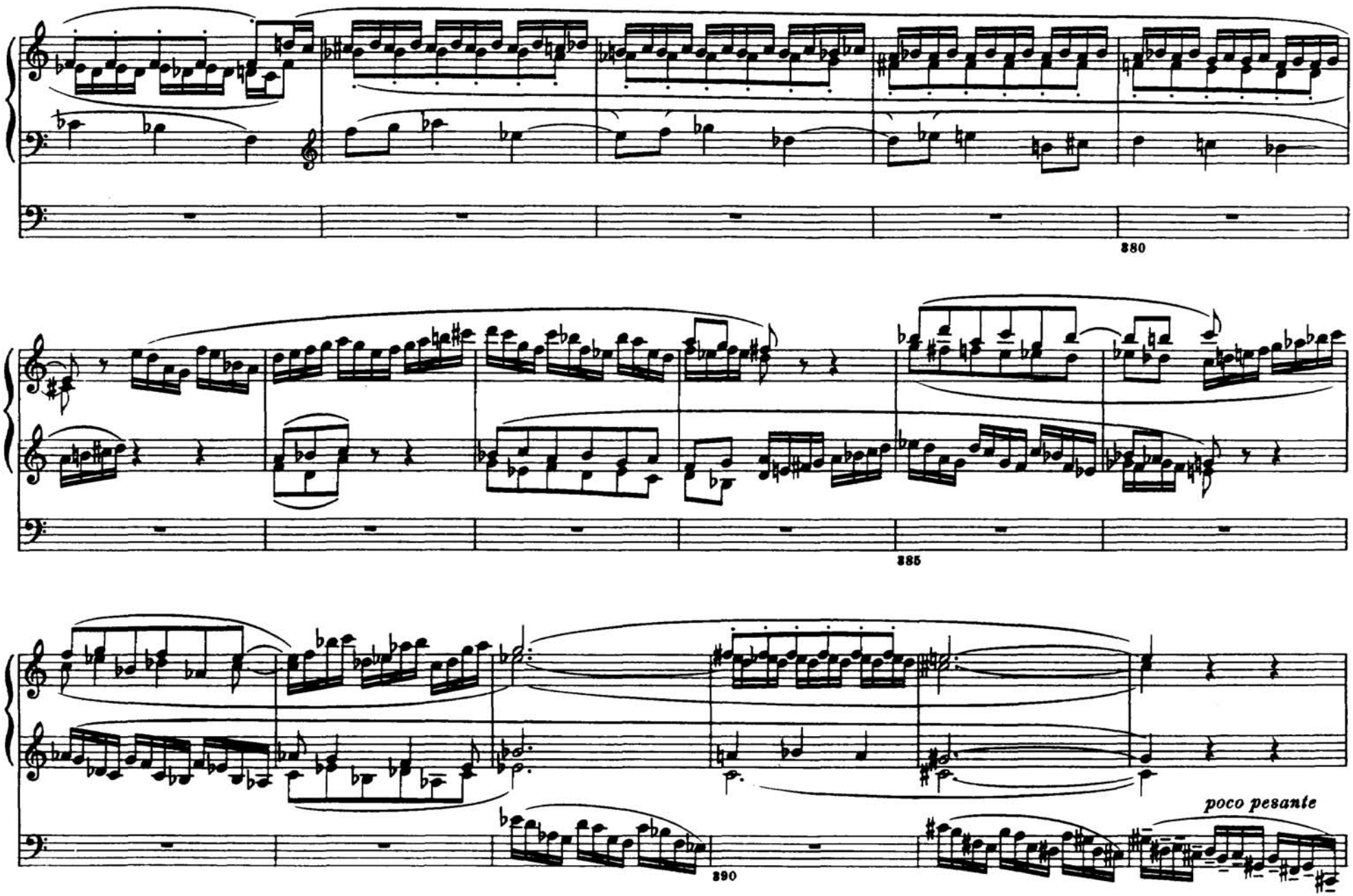
880
885
890
poco pesante

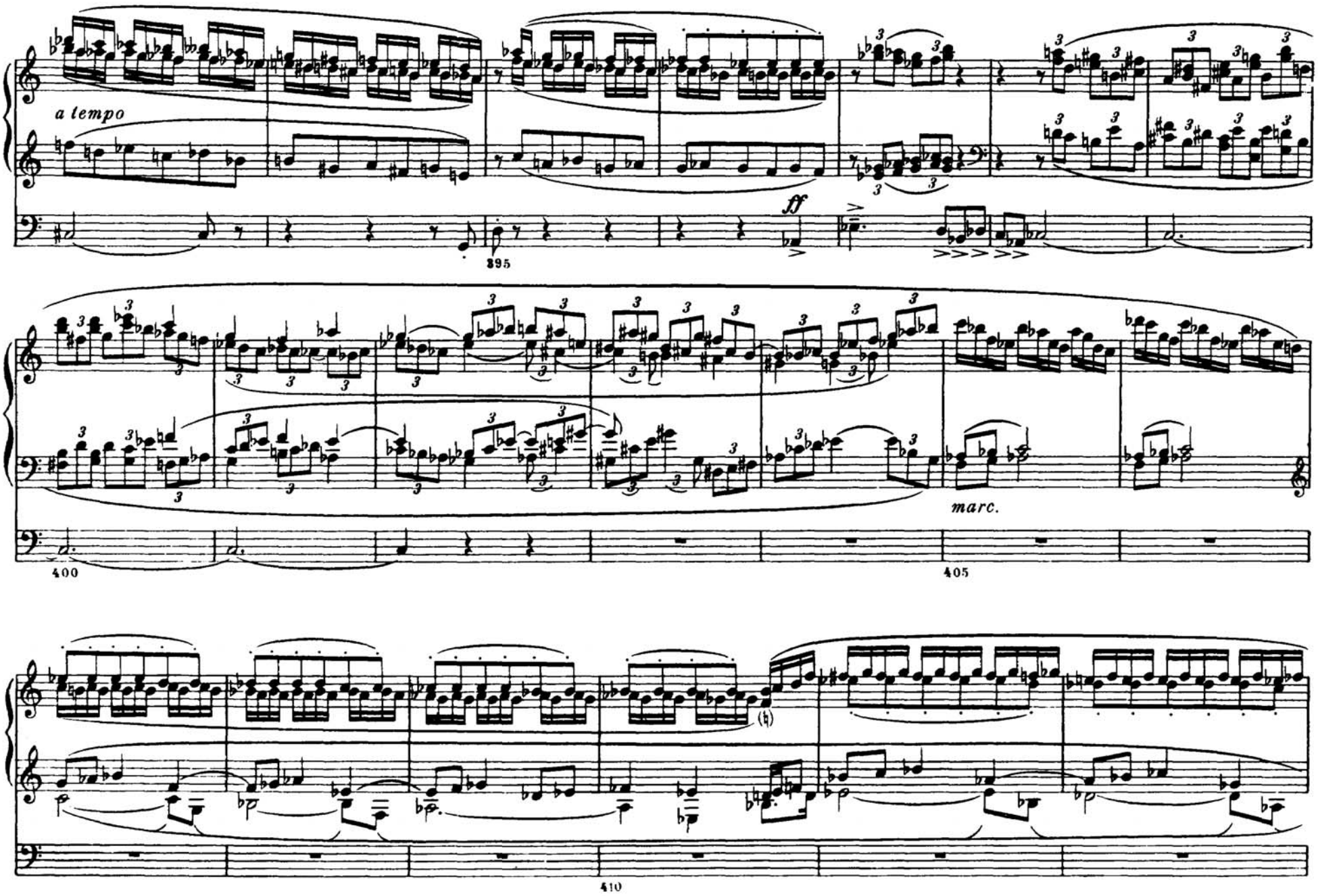
a tempo
ff
395
marc.
400
405
410

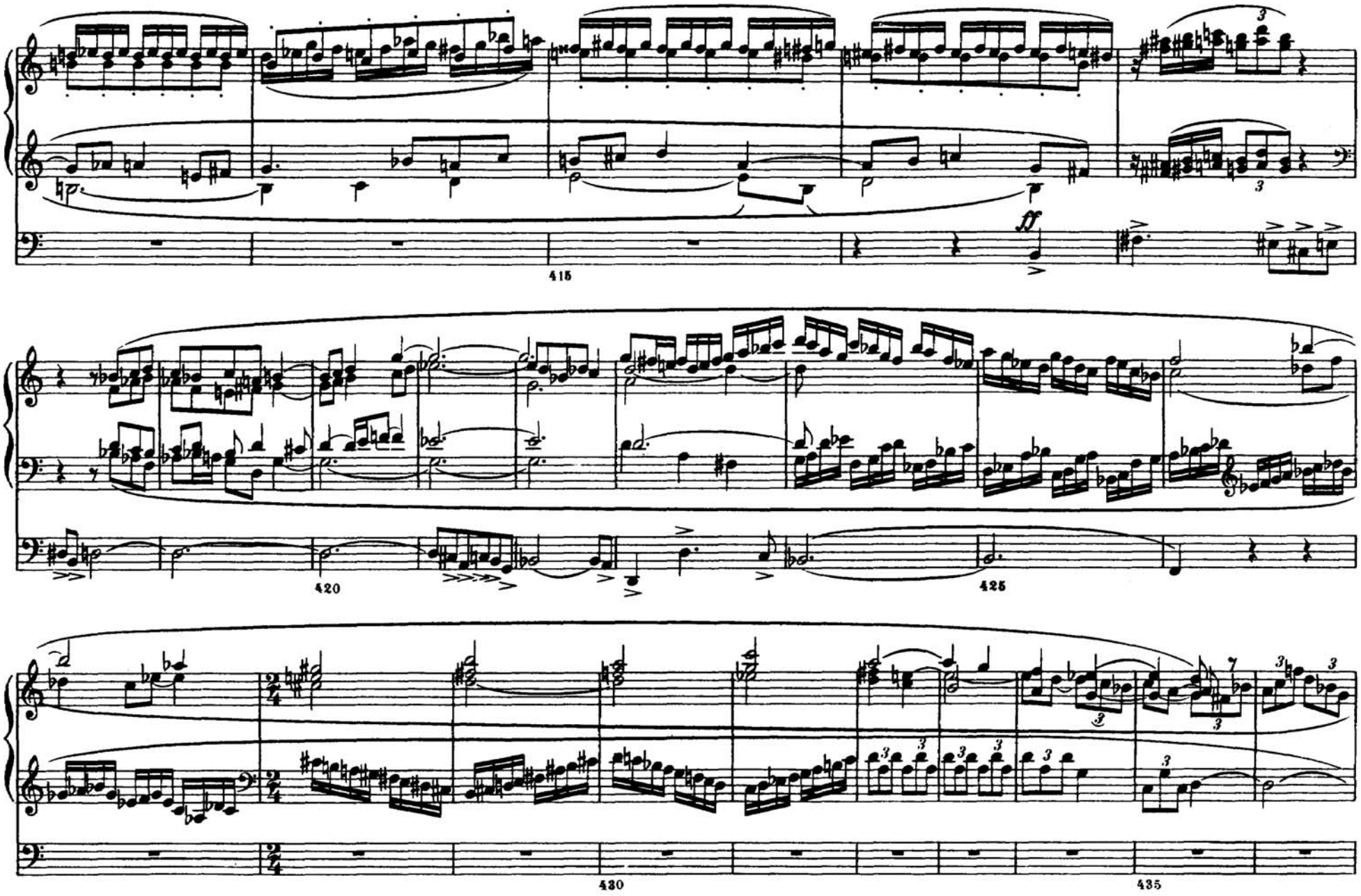
415
420
425
430
435

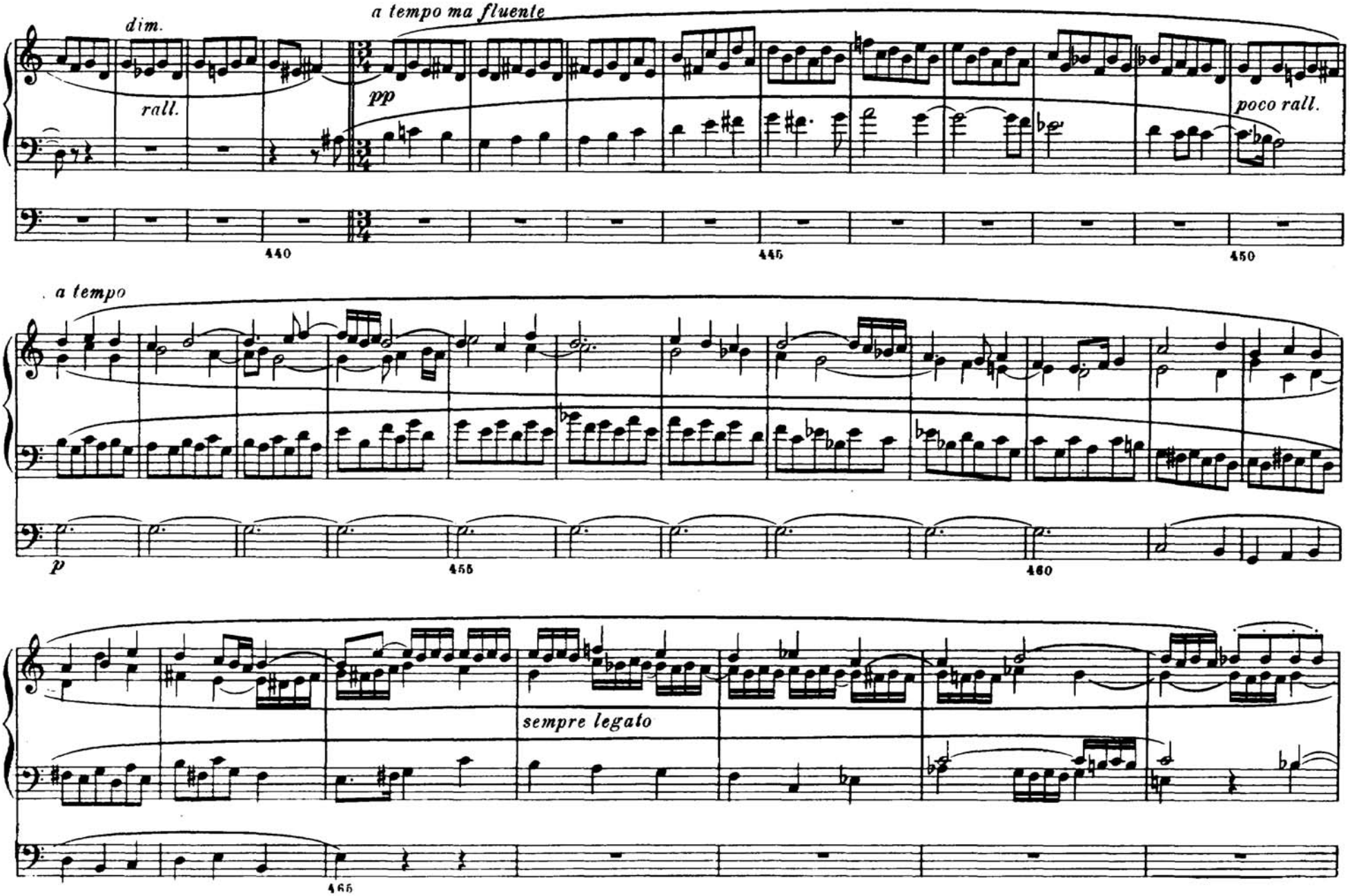
dim.
rall.
a tempo ma fluente
pp
poco rall.
440
445
450
a tempo
p
455
460
sempre legato
465

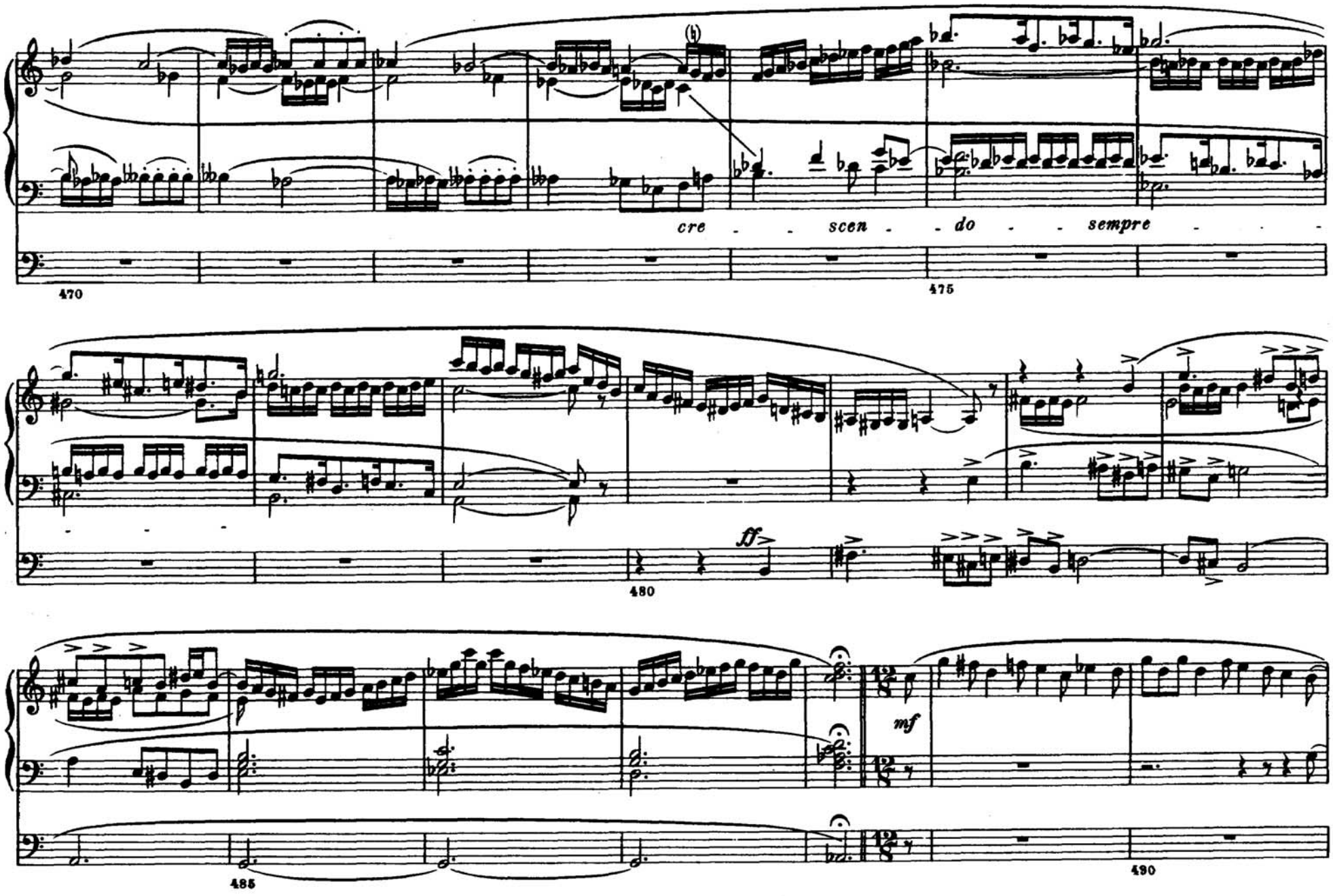
cre - - scen - - do - - sempre - - -
470
475
ff
480
mf
485
490

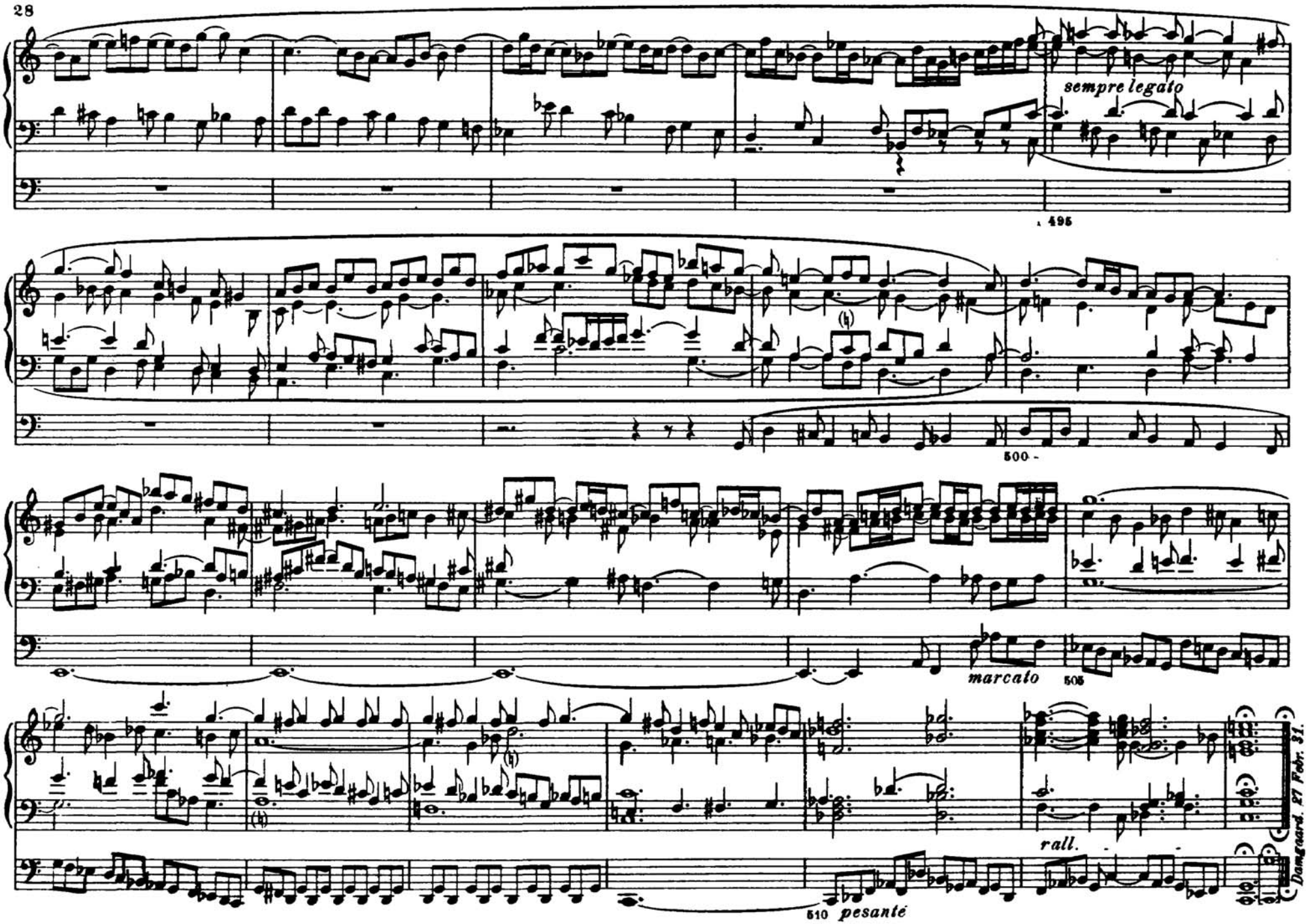
sempre legato
495
500
marcato
505
rall.
510
pesante
Damgaard. 27 Febr. 31.